

Е ЛИ САМУИЛОВИЯТ НАДПИС ФАЛШИФИКАТ

Светослав Диамандиев

1.0. Пред българската наука стои въпросът, дали Самуиловият надпис е истинен

Традиционната културна историография защитава догмата, че кирилицата е била създадена още по времето на Симеон и естествено използвана едновременно с Глаголицата. Това твърдение цели да обезцени великото дело на българските просветители Константин Философ и брат му Методий и техните съратници от Школата за българска книжовност, създали българския компилативен език и фонетически съответстващата му азбука – Глаголицата (виж статията „Кирил и Методий – творци на езика и азбуката на преводите” (13)). Нещо повече, тази доктрина обслужва антибългарското внушение, според което още великият враг на Византия, От Бога цесар Симеон, бил разпоредил да се създаде за замяна на Глаголицата така наречената кирилица, която е градена на основата на 24 букви от гръцкото унциално писмо, което я прави копие на гръцката азбука. Някои изследователи датират без достатъчни основания кирилическите¹ Крепчански и Добруджански надписи още през X век. В съответни статии доказвах, че тези два наскални надписа са изписани двеста години по-късно, т.е. през XII век. Тук ще направя опит да докажа, че един от обявените за най-ранни кирилически надписи – Самуиловият, датиран към 993 г., не е автентичен и не следва да се възприема като доказателство, че кирилицата е съществувала и дори използвана в България през X век.

2.0. За Самуиловия надпис

Самуиловият надпис (С.н.) от с.Герман (Македония), е един феномен в българската историография. Българският традиционализъм в културната ни история го определя като „...един от най-старите датирани надписи на кирилица. Открит бил през 1888 г. при строежа на църквата „Св. Герман” в с. Герман, близо до Преспа (2, с.529). С.н. се състои „...от 11 реда; издълбан е върху правоъгълна плоча от бяло-синкав мрамор (с размери: дължина 1,30 м, ширина 0,67 м и дебелина 0.07 м) по нареждане на цар Самуил (997-1014) в памет на родителите му и на най-големия му брат – Давид. Публикуван е за пръв път през 1899 г. от директора на руския археологически институт в Константинопол Ф.И.Успенски,...” (2, с.529,530), като почти едновременно за него се произнасят Константин Иречек, Тимофей Флорински и Любомир Милетич. През 1916 година надписът е пренесен в София от етнографа към Първа българска армия писателя Стефан Костов.

В Кирило–Методиевската енциклопедия (2, с.530) К. Попконстантинов съобщава:

---

¹Прилагателното „кирилически” произхожда от съществителното „кирилица”. Употребата му има граматичното основание на подобния му формат „глаголически”, произведен на Глаголица. Традиционното „кирилски” навежда на мисълта, че съществителното, към което е прибавено, е дело на Кирил, което е невярно.

И. Иванов (1931, с. 25) възстановява текста на надписа по следния начин: † В[ъ] нма ѡтъца н сѣ/нна н стаго доуха а/зъ Самонѣ рабъ бж[н] / полагаж памать [ѡтъц]/в н матерн н брат[с н] / а крѣствхъ сн[хъ. се] / имена оуспѣш [нхъ Ни]/кода рабъ бжн [Рнψнмн]/ѣ Дав[ъ]Дъ. написа [же са вѣ] / лѣто отъ сѣтво[рениа миро] / ψ ρ̄:φ̄Δ. (6501 = 993) ннѣдн[кта ѣ].

Впечатлява, че най-изявените слависти не са превели надписа на съвременен български, вероятно поради липсата на проблем за това. Ще си позволя да направя превод на редактирания от Й.Иванов текст на надписа като включавам предполагащите от редактора липсващи думи и букви:

В името на отца и сина и светия дух, аз, Самуил, раб Божи, полагам в памет на баща ми, на майка ми и на брат ми, с имена на починалите върху кръстовете им Никола, раб Божи, Рипсимия и Давид. Написа се в година от Сътворението на света 6501 Индикт 6.

фиг. 1.

фиг. 2.

Мраморната плоча с надписа (снимка: Успенски, 1899 г.)

Увеличен детайл от плочата с подсилени буквени линии (фиг.1) намирам отново в Уикипедия, съответстващ на снимката в КМЕ (2, с.530).

Й. Иванов прави препис на четимата част на надписа като илюстрация към книгата си и заедно с това записва между големи скоби предположенията си за допълнение на липсващи букви и думи към същия препис (3, с.25):

1. + В[ъ] нма ѡтъца н сѣ
нна н стаго доуха а
зъ Самонѣ рабъ бж[н]

- полагаж памѣтъ [ωтѣц]
5. њ н матерн н брат[њ н]
а кръстѣхъ сн[хъ се]
ниена оустѣпъш[нхъ Нн]
кола рабѣъ вжн [Рнѣннн]
ѣ Давдѣ. Написѣ [же см вѣ]
10. лѣто отѣ сътво [ренна миро]
γ ,s:φα ннѣдн[кта s].

Бележка: Числото 6000 е изписано на плочата с ,̄̄, а не с ,̄̄̄ както е в преписа.

Приемам, че преписът е точно копие на надписа и може да служи за основа при проверката дали върху липсващата част на мраморната плоча са могли да се разположат предполагащите от Й. Иванов букви. Направеното по-долу от мен допълнение към казания препис е изпълнено с плътни линии (фиг.3).

3.0. Установени белези в надписа, които оспорват неговата истинност

3.1. Някои несъобразности и грешки

От текста на надписа се разбира, че уж възложителят му Самуил, който изпълнявал функциите на управляващ държавата, тъй като Роман е в плен на Византия, не се е титулувал, а сочи само, че е раб божи. Трудно е да се приеме, че човекът, притежавал властта в западните предели на България

Фиг.3

не би се титулувал, независимо от ранга, с който ръководи държавата в отсъствие на владетеля й. Този израз на привидна скромност не е естествен и подсказва, че авторът на надписа е имал специални цели. Самуил остава през този период някак си анонимен. За Българската държава съдим от чужди летописи, чиято недостоверност е достатъчно добре осветена. Може да се предположи, че ако плочата е била поръчана наистина от наместника на цесар Роман, той не е посочил в надписа свой титул, заради все още живия владетел, който е загубил властта

си, попадайки в гръцки плен през 991 г.(4, с.261).

Както е известно Роман е бил все още жив в константинополски затвор до 997 г. Тази скромност и преданост към трона е напълно в стила на Самуил, като се има предвид, че той, както се предполага, е съхранявал и предоставил на Роман през 977 г. престола не само в Западна България, а може би дори и в Преслав (5, с.173). Мнения за Самуиловата скромност се дават от известен кръг български историци. Казаното дотук в никакъв случай не оправдава липсата на идентификация на Самуил в надписа. Ако не

е имал моралното основание да се титулува като цесър, той е управлявал държавата най-малко като кавкан или главнокомандващ с някакъв авторитетен за обществото сан. Липсата на титул в надписа е неприемлива и може да свидетелства единствено за създатели, които са имали за цел да омаловажат ролята на този велик българин и да поставят под съмнение делото му на последователен защитник на българската държавност.

Нека отбележа, че в моливдовулите си владетелите задължително се идентифицират, а в този надпис, който е с неограничено писмено поле, е твърде странно от страна на притежавания изпълнителната власт² Самуил да не отбележи своята държавна позиция. Този факт поставя под съмнение Самуиловото интелектуално авторство на текста на надписа през 993 г.

Отказвам да приема, че възпоминателен надпис с този недостатък е бил поръчан и допуснат от Самуил.

Представлява оправдан интерес обстоятелството, че няма запазени писмени паметници от Самуил, вече като цесър на България, както върху книжен носител, така и върху камък. В този смисъл не е съхранена и традицията на българските господари след Крум да увековечават своите победи на бойното поле и успехите в управлението на страната. Това ще рече, че не са запазени и намерени гръкоезични български надписи, където да се прочете за големите победи на българското оръжие, като например битката при Траянови врата.

Да мислим, че Самуил, воюващ през всичките години на своето управление с Византия, е могъл да предаде българските културни достижения, възприемайки гръцката азбука, трудно използвана за фонетиката на КМле, е пълен абсурд.

Ще се отклоня за момент от темата и ще посоча, че Т.Славова е приела като титул на Самуил цесър, записван съкратено като *цѣрь* (4, с.261). Този проблем стои пред българската историография и тук намирам едно разбиране, което макар и не изказано велегласно, съвпада с изводите в доклада ми пред Международната научна конференция на Съюза на учените Стара Загора от май 2011 г., отпечатан в книгата ми от 2014 г. Според един от тези изводи българите са титулували своите владетели с цесър преди княз Фердинанд да се прогласи за български цар с обявяване на независимостта през 1908 г.

Съгласно изписаната върху паметната плоча годишна дата от Сътворението на света 6501, славистиката пресмята християнската година с Цариградската ера, т.е. с нейната корекционна константа 5508, за да получи 993 г. от линейния християнски календар. Така са постъпвали Крумовци в гръкоезичните си надписи, предназначени за гръцко говорещи, но е малко вероятно да е било практика на българските книжовници, когато става дума за българоезични надписи, очевидно предназначени за българи, ползващи изконната българска хронологична система. Изследователят няма право на двоен стандарт. В случая бих показал такъв, ако приема, че Самуил е наредил да се използва в обсъждания възпоменателен надпис гръцката хронологична система, след като е показал непреодолима омраза към ромеите по бойните полета.

Когато Енгел пише за Самуил, той се аргументира: „При неговата неприязън към византийците е лесно разбираемо защо, според някои гореописани сведения, той отново постигнал споразумение с римския папа” (8, с.155). В този цитат се виждат две неща: първо, връщането на Самуил към папската катедра се аргументира с отношение към Византия, което е в пълно съзвучие с отношението на предтечата му Симеон, а използването „отново” е доказателство за изминатия от Симеон исторически път. Това

---

² Имам предвид установения исторически факт, че между 991 и 997 г. законният български цесър Роман е в гръцки плен, по което време Самуил управлява България еднолично.

свидетелство на Енгел е много важно за чувствата на Самуил към византийците, които правят абсурдно да измени на Глаголицата и на българската 12 годишна циклова календарна система.

Да не забравяме, че Крумовци са употребявали в своите гръкоезични каменни надписи Индиктиона, именно, за да бъдат разбрани от ползващите гръцката писменост и култура читатели. Но в случая този надпис е написан на български език и е предназначен за българи и е малко вероятно българите – поръчител и изпълнител да се въвели гръцката календарна система Индиктиона.

Категорично поставям под съмнение доброволното ползване на Индиктона в българоезични текстове от българските власти през X век, след като ромеите заимстват Българската ера, съществувала далече преди създаването му във Византия през IV век след Хр. (6, с.23 и сл.).

Надписът е датиран с византийската хронологична система, което личи от възстановената като индикт непълно четяща се дума – инъди..., което ще рече, че той е изсечен след като българската 12 годишна календарна циклова система е била пренебрегната от гърците и заменена с Индиктиона. Това е станало възможно далече след разгрома на българските войски през зловещия август на 1018 г.

Не разбирам как може една национална българска наука да приема и отстоява недоказани твърдения, като това, че българите, с неизбежното знание и санкция на императора си, са създали нова българска азбука като са въвели в основата ѝ 24 гръцки букви, за да подменят уникалната си и фонетично перфектно съответстваща на литературния език на Кирил и Методий Глаголицата. Не може да има съмнение, че ако това наистина е дело на български владетел, то е акт на държавно предателство! Не допускам и за миг, че в него може да са замесени цесáрите Симеон и Петър. То е станало очевидно по времето, когато гърците са натрапили на българите за фонетиката на КМле своята азбука, така и византийската хронологична система Индиктиона, наречена Цариградска ера³.

Самуиловият надпис е акт на борбата на гръцката идеология през XI и XII век против все още използваната в българските земи Глаголица, с внушението, че видите ли, тази нова българска азбука е създадена от вашите си владетели Симеон или Петър, като са използвали за основа гръцката.

Съдържанието на надписа е от държавно-политическа гледна точка незначително, това не е съществен документ, който да прави чест на един войн и държавник като Самуил. Чрез този надпис се принизява неговото величие на самоотвержен борец за българската независимост. Текстът на надписа не е бил предназначен от създателите му за съвременниците на Самуил, защото ако наистина е бил изписан с кирилически букви тогава, колко ли българи биха могли да го прочетат?

3.2. Белези за ниско качество на надписа

Установявам следните правописни грешки:

- като анализирам начина на изпълване на надписното поле, забелязвам, че каменоделецът е използвал правилото да прехвърля към следващия ред една или повече букви от последната дума на предходния ред. Това му е давало възможност да постигне едно много добро подравняване от дясно. Възстановяването на текста във фиг.3 според предположенията на Й. Иванов, при което се постарях да постигна еднаквост на допълнителните знаци с изписаните в преписа на автора, се оказа, че най-малко редовете 4, 7 и 10 излизат неоправдано от дясната ограничителна линия. От друга

---

³Това не е труд, който цели да докаже чие дело е кирилицата, но ако интелигентният се вгледа в числените стойности на новите букви и ги съпостави с тези от Глаголицата, не би му било необходимо академично образование, за да прозре истинския творец на тази компилация от гръцки и рунически букви. Римляните са оставили една сентенция – бисер: „на интелигентния малко”.

страна редове 6-ти и 9-ти са могли да поемат още по една буква без да се накърнява писмената практика. Това идва да подсказва, че възстановката не отговаря напълно на оригинала и от тук, че този надпис поставя под съмнение поръчката на стоящия тогава на върха на властта в България.

В направения обзор на редакциите на Лавров, Б. Цонев, Карский, Й.Иванов и Ст.Романски Ив.Гошев показва пределно ясно в сравнителната си таблица, че отделните възстановки не се различават значително, т.е. установените по-горе недостатъци на редакцията на Й.Иванов се запазват и при другите автори (1, с.87);

- не са оправдани титлите над „ѡтъца”(р.1), над „сѣнна” (р.2) и над „доуха”(р.2);

- недопустимо е да се намерят в един кратък текст две грешно изчукани имена, когато става дума за имената на владетеля – възложител и на неговия брат: „Самюнпъ”, вместо Самюнъ (р.3) и „Давдъ” вместо Давыдъ (р.9). Това говори, че изработването на надписа не е дело или поръчка на канцеларията на изпълняващия функциите на цесаря;

- Озадачаващо е мълчанието на българските изследователи по повод заместването на двубуквения звук У с буквата О в името на Самуил, което фактически променя древното еврейско име, носено от предводителя на българите по това време. Известно е колебанието при изписването на това име, но римляни и гърци се придържат към използването на У. Този факт говори за фалшификация, извършена от некомпетентни лица. Самият Самуил не би позволил да се променя името на един прославен древен еврейски пророк;

- дали в ред 8 е било написано Рипсимия? Очевидно името е предадено по силата на исторически сведения, но дали става дума за майката на българския владетел Самуил, или това е съвпадение на имена, чиито носители са били почетени от наследници век или два по-късно? Името Рипсимия се поставя под съмнение и от Т.Д. Флорински, който изказва мнение да се постави името **Марнѣ** (2, с.530);

- в коментара си Й. Иванов предлага да се напише Рипсимия с гръцкото „пси”, но К.Мирчев и Хр.Кодов в книгата си за Енинския апостол, датиран към втората половина на XI век, твърдят, че двете гръцки букви ξ и ψ още не били познати на автора на Апостола, което ще рече, че е малко вероятно в края на X век да е била използвана ψ (7, с.184,187) в името на майката на Самуил. Впрочем те са били чужди и на Савината книга и на Ундопските листове. Това, на свой ред, поставя под съмнение годината на С.н., възприета от традицията;

- последният звук на **мнроу** е записан с **оу**, а не с **ѡ**, след като е крайна буква в реда. П. Илчев и Б. Велчева изказват в КМЕ мнение, че в Супрасълския сборник, за който се твърди, че има твърде общо с нашия проблемен текст, лигатурата на **о** и **у** е била предпочитана „...в края на реда за икономия на място”(10, с.218);

- в текста на надписа се установява няколкократно записване на гръцката буква **ѡ** без да е посочена тя като ползвана в 13-те писмени паметници⁴, създадени според славистиката през X и XI в. и изброени в сравнителната таблица на кирилските букви, изработена от Т.Славова за статията на Добрев в КМЕ (11, с.302,303);

- същото се отнася и за първата буква от ред пети на факсимилето на плочата с написа, която Й. Иванов заменя с **ѡ**, а след това я изписва като вероятна върху загубената част на плочата. Тук, за прегледност, повтарям записа според неговия прочит-(**ѡ** и **матѣрн** и **врат**[**ѡ** и]).

Тези два случая са много характерни и предизвикват не толкова съмнения да е плочата дело на българи от времето на споменатите древни писмени паметници, а

---

⁴ И в т.ч. в Супрасълския сборник.

следва директно да приемем, че обсъжданият надпис не може да се датира през X век и не е дело на българи;

- не съществува мотив да бъде записана думата $\omega\tau\upsilon\zeta\alpha$ с омега, а не с омикрон. Удвояването на гласната о не е характерно за фонетиката на КМле и никъде не е било засвидетелствано. В Малък речник на старобългарски език на Дора Иванова - Мирчева и Ангел Давидов, които са извлекли лексикалния материал за речника от писмените паметници, ползвани и от Т. Славова, тази дума е записана $\omega\tau\upsilon\zeta\alpha$, а не с ω (12, с. 278). Т.е. в българските паметници не е намерено използване на омега в тази дума. Според Ив. Добрев „Буквата ω първоначално също се е употребявала в неслав. думи, но не винаги съобразно грц. написание, а според едно изкуствено правило ω след гласна в чужди думи да се предава с ω ” (11, с.306). С цитата на специалиста се потвърждава твърдението ми, че ω е била в началото използвана само в неславянски думи, а по-късно е могла да бъде прилагана в чужди думи след гласна. Очевидно, написанието $\omega\tau\upsilon\zeta\alpha$ свидетелства за авторство на грък, тъй като българин не би използвал ω в славянска дума, още повече в началото й, според правилото на Ив. Добрев;

- годината е изписана подобно на Добруджанския надпис – за хилядите виждаме $\bar{\zeta}$ вместо $\bar{\varsigma}$ или цялостно: $\bar{\zeta} : \bar{\phi} \bar{\alpha}$ вместо $\bar{\varsigma} \bar{\phi} : \bar{\alpha}$. Двоеточието, символизиращо нулата е поставено между $\bar{\zeta}$ и $\bar{\phi}$ вместо между $\bar{\phi}$ и $\bar{\alpha}$ (6051, вместо очакваното 6501). Този факт говори за необяснима некомпетентност на изпълнителите, ако да са били те от канцеларията на управляващия държавата, но също така говори за странна снизходителност към толкова важни грешки на каменоделците от страна на изследователите.

По проблема за ползването на ζ или ς има мнение и Иван Добрев: „В Сав. кн. преобладава начертанието ζ (за ς има само един пример). Но в Битолския надпис на Иван Владислав, Самуиловия надпис, Добруджанския надпис от 943 г. и Варошкия надпис е употребено ς (6000)” (11, с.306). Разбирам извадката като легитимиране на знака ζ в кирилицата от наличието му в Савина книга, но фактът, че този знак е заменен и в трите съмнителни надписа с гръцкия обърнат ζ е допълнение към доводите ми за фалшификат на Самуиловия надпис и за неверен прочит на датата от Добруджанския надпис. Още повече, в том първи на КМЕ няма публикация за Варошки надпис, което вероятно е резултат от становището на Божидар Димитров.

3.3. Палеографски белези за по-късно създаване на надписа

Текстът на С.н. е написан с кирилически букви, за чието ползване през X в., са свидетелствали, според славистиката, само Крепчанския и Добруджанския кирилически надписи. Опровергах изписаните в тях дати, признати от традиционалистите и обосновах подмладяването им с 200 години, т.е. първият отива в 1121 г., а вторият - в 1143 г. От това следва, че ако наистина графиката на С.н. е много подобна на тази от споменатите два кирилически надписа, значи той е писан по едно и също време с тях, т.е. през първата половина на XII век.

Един графологичен, палеолингвистичен и стилистичен анализ вероятно би дал достатъчно материал за изводи. Така например:

- Ив. Гошев съсредоточава вниманието си върху еровите знаци, използвани в надписа. Той пише: „...еровите знаци постепенно се оформяват, като все повече се отдалечават от своя глаголически първообраз. В Самуиловия надпис виждаме еровите знаци в предпоследната степен на тяхното преоформяване...” (1, с.88). Тази преценка на автора ми дава основание да третирам С.н. като по-късен, отколкото се стреми да го датира традиционната българска наука;

- За еровите знаци Ив.Гошев пише още: „Тия особености на еровите знаци безспорно са във връзка с ранно кирилския облик на буквите ъ и њ, както в Преславските стари графити, така и в някои други надписи, напр. в Добруджанския надпис от 943 г.”(1, с.88). Ив. Гошев намира като еднакво оформлението на ъ от Самуиловия и Добруджанския надпис. Ако приемем неговата констатация като неоспорима, автоматически трябва да се съгласим, че Самуиловият надпис е изработен в началото на XII век, която дата се доказва за Добруджанския;

Изключително любопитно Ив. Гошев забелязва определени епиграфски характеристики на всичките тези надписи като общи; Той пише: „...знакът „стигма”(,з), употребен за означаване на цифрата 6000, не е старата „стигма”(,с), а има вече своя нов облик (вж.при надписите от 943 и 993 г, табл.XV XIX)”(1, с.88). Това е отбелязаната от автора друга еднаквост в двата надписа, което свидетелства за тяхното изписване по едно и също време. Напомням, че в изследването си „Добруджанския надпис – ново датиране” доказах, че посочената там дата е безусловно 1143 г, което внася поредното указание за времето на изписване на С.н. Авторът продължава: „Такова е и писмото на цар Петровия надпис от 943 г., на Самуиловия от 993 г. и на Варошкия от 996 г.” (1, с.32, под линия).

Впечатлява общността на спецификите на посочените надписи и стремежът да бъдат те хронологически ориентирани към X в., чрез сравнение с унциалните гръцки букви от пергаментното писмо, както и с тези от надписа на Алиат Стратилат, което е безпочвено, защото не съществуват основания да се приема влияние на гръцкото писмо върху българското така директно.

К. Попконстантинов съобщава, че Т.Д. Флорински прави палеографски анализ и стига до извода, че писмото на С.н. е едър устав и рисунъкът на буквите напомня графиката на Супрасълския сборник. „В съвсем кратката езикова характеристика Флорински обръща внимание на някои черти на С.н., които преценява като диалектни особености, присъщи едновременно на Сав. кн.(XI) и на Супр.сб. (XI)” (2, с.530).

Буквите на С.н. са изписани изправени, а не наклонени горе на дясно, което дава повод на Мирчев и Кодов да направят следния коментар: „...към старобългарските ръкописи с наклонен почерк би трябвало да прибавим и най-старите среднобългарски паметници от XII век... защото техния наклонен почерк безспорно отразява писарските традиции на старобългарската писменост. При това разположение на наличния фактически материал не можем да не приемем, че наклоненото писмо се явява като един от основните белези на най-старите кирилски паметници...”(7, с.166). Тази фраза на Мирчев и Кодов дава ясно да се разбере, че текстове с наклонен почерк се срещат дори и сред среднобългарски писмени паметници. От това следва да направим извода, че С.н. е бил изсечен по-късно от Енинския апостол (датиран към втората половина на XI век), който е с наклонени букви.

3.4. Изписване и съхранение на надписа, като показатели за неговата истинност.

Показаните в „История на Българите” (1, с.297) и в КМЕ (48, с.530) снимки на каменната плоча с надписа на Самуил свидетелства за едно грижливо изписване на текста върху плочата, добро шлайфане на потъналите площи от трите кръста и несъмнено отличните условия на неговото съхранение, което противоречи на нормалния начин на излагането му и очакваната разправа с него от гръцка страна след 1018 г. В нашата епиграфика няма друг така добре съхранен българоезичен каменен надпис, което не съответства на неговото съдържание и значимост и още повече на отношението на гръцкия покорител. Настоящият текст е валиден за външния вид на плочата от фиг.1. Ако обаче плочата е изглеждала както е показана на фиг.2, направените разсъждения са безпочвени.

4.0. Заключение

От установеното от мене до тук мога да съдя какви са били целите на този надпис.

Документира се с първите букви на *ниѣдн.*, че българите са ползвали за датиране византийския Индиктион, а не българската 12 годишна календарна система, което не е обосновано по никакъв начин. Ако там наистина е записано „индикт”, значи надписът е от византийско време, т.е. най-вероятно от началото на XII век.

В обобщение на горните ми констатации мога да направя извода, че това е най-вероятно късен гръцки нескопосно изработен фалшификат, който цели да маргинализира достойнството на българския владетел от края на X в., за да бъде той забравен от поколенията, да внуши на българите, че тяхната азбука е гръцката, дори и по времето на големия неприятел на Гърция - на наместника на цесаря Роман Самуил. Още повече, според палеолингвистите люлката на Глаголицата е в Западните български земи, където е естествено да се очаква по-продължителното ѝ използване в писмеността на българите. Ще отбележа още, че съхраняването на български писмени паметници, написани с българска писменост и отразяващи българската действителност е в пълен разрез с интересите на византийци и гърци. Следователно със запазването му те са положили усилия да бъде този вреден за героичното минало на България текст, изписан и пазен като ценно средство на тяхната антибългарска пропаганда. Според традиционната славистка доктрина Гърманският надпис се възприема като дело на реалния владетел на България в посочената година, което прави този изключителен с героизма и достойнството си предводител на българите фактически враг на българските политически и културни интереси.

От всичко гореизложено се разбира, че каменният надпис на Самуил от с. Гърман е един гръцки фалшификат, който не е срещнал никакъв опит да бъде разтълкуван и оспорен по подобен начин. В този надпис аз не виждам нито един елемент, нито една податка, от която да могат българите да черпят самочувствие и гордост. Направените до тук разсъждения относно надписа на Самуил потвърждават създаденото с разработката впечатление, че византийците са позволили да се съхранят единствено гръкоезични български писмени паметници, от които изследователите да правят погрешни изводи относно титула на българските владетели, относно българската писменост, относно българските културни достижения.

Когато Гошев и Попконстантинов изтъкват палеографска и стилна близост между Самуиловия надпис от една страна и от друга Крепчанския и Добруджанския надпис, за които доказах, че са реално надписи от XII век, значи горните автори признават, че и Самуиловия надпис е от същия период!

С.н. не е доказателство за дата на създаването на кирилицата, но изложените тук мотиви не подкрепят твърдението, че тя е била в употреба в България още през X век.

Изложените по-горе основания да оспорят истинността на С.н. са до известна степен логически, но тяхната логика има своята тежест. Като публицист твърдя, че възможността да е била кирилицата създадена от българи под ръководството на гъркофоба Симеон е равностойно на предположението, че Сталин би могъл да заповяда след 22 юни 1941 г. да се замени руската кирилица с пригодена към фонетиката на руския език немска латиница.

Ще допълня още, че ако поне едно от изложените тук принципни основания се окаже неоспоримо, значи в тезата ми има нещо сериозно.

ЦИТИРАНИ АВТОРИ

1. Г о ш е в, Иван. Старобългарски глаголически и кирилски надписи. Добруджански надпис. С.,1961.
2. П о п к о н с т а н т и н о в, К. Самуилов надпис.-В: Кирило-Методиевска енциклопедия Т.Ш. С., 2003.
3. И в а н о в, Йордан. Български старини из Македония. С.,1970.
4. С л а в о в а, Татяна. Владетел и администрация в ранносредновековна България. Филологически аспекти. С. 2010.
5. Б а к а л о в, Георги. Средновековният български владетел. (Титулатура и инсигнии). С.,1995.
6. Д и а м а н д и е в, Светослав. Дати на възцаряване на българските канове до Умор. Привързване на Българския циклов календар към Християнския календар. Ст. Загора, 2006.
7. М и р ч е в, Кирил, Хр. Кодов. Енински апостол. Старобългарски паметник от XI в. С.,1965.
8. Ф о н Е н г е л, Йохан Кристиан. История на българите в Мизия. В.Търново,2009.
9. История на българите. Под редакцията на Георги Бакалов. С.,2003.
10. И л ч е в, П.,Б. Велчева. „У”.-В: Кирило-Методиевска енциклопедия Т.IV, С., 2003.
11. Добрев, Иван. Кирилица. Кирило-Методиевска енциклопедия Т. II. С., 1995.
12. Иванова – Мирчева Д., А. Давидов. Малък речник на старобългарски. С., 2001.
13. Диамандиев, Светослав. Кирил и Методий – творци на езика и азбуката на преводите. –В: diamandievsv.com